

การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหา
เชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอร์เรนซ์

นางสาวศศิรัศม์ สริกขกานนท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974 - 637 - 806 - 6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2 0 000 2046

T17947431

A DEVELOPMENT OF CREATIVE PROBLEM SOLVING ABILITY
OF PRATHOM SUKSA FOUR STUDENTS BY USING
TORRANCE 'S CREATIVE PROBLEM SOLVING PROCESS

Miss Sasirat Sarigkaganond

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Elementary Education
Department of Elementary Education

Graduate School

Chulalongorn University

Academic Year 1997

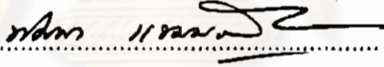
ISBN 974 - 637 - 806 - 6

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการใช้กระบวนการ
แก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอร์เรนซ์
โดย นางสาวศศิรัศม์ สริกขานนท์
ภาควิชา ประถมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ดวงเดือน อ่อนน้อม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทิตนา แชมมณี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน อ่อนน้อม)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จิระพันธุ์ พูลพัฒน์)

สภามหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศศิรัศม์ ศรีรักษานนท์ : การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอร์แรนซ์
(A DEVELOPMENT OF CREATIVE PROBLEM SOLVING ABILITY OF PRATHOM SUKSA
FOUR STUDENTS BY USING TORRANCE 'S CREATIVE PROBLEM SOLVING PROCESS)
อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ดวงเดือน อ่อนน้อม , 203 หน้า. ISBN 974 - 637 - 806 - 6.

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอร์แรนซ์

ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอุดมศึกษา กรุงเทพมหานคร
จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ผู้วิจัย
ได้ดำเนินการวิจัยโดยนำกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอร์แรนซ์มาใช้ในการสอน
เนื้อหาวิชาภาษาไทย เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุมจากการทำแบบสอบถามความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้
t - test

ผลการวิจัยพบว่า

ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหา
เชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของทอร์แรนซ์ มีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาเชิง
สร้างสรรค์ที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ประถมศึกษา
สาขาวิชา ประถมศึกษา
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิติศ ศศิรัศม์ ศรีรักษานนท์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ดร. ดวงเดือน อ่อนน้อม
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C841080 : MAJOR ELEMENTARY EDUCATION

KEY WORD: CREATIVE PROBLEM SOLVING / PRATHOM SUKSA FOUR STUDENTS / TORRANCE

SASIRAT SARIGKAGANOND : A DEVELOPMENT OF CREATIVE PROBLEM SOLVING ABILITY OF PRATHOM SUKSA FOUR STUDENTS BY USING TORRANCE 'S CREATIVE PROBLEM SOLVING PROCESS. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. DUANGDUEN ONNUAM , Ph.D. 203 pp. ISBN 974 - 637 - 806 - 6.

The purpose of this study was to develop creative problem solving ability of Prathom Suksa four students by using Torrance's creative problem solving process.

The subjects of the study were 30 Prathom Saksu four students in Udom Saksu school, Bangkok Metroprolis. Instrument used in this study was a creative problem solving ability test. The procedure of this study was : teaching Torrance's creative problem solving process through Thai language contents, testing creative problem solving ability and analysing the result of the test with t-test.

It was found that after Prathom Saksu four students had been taught creative problem solving by using Torrance 's creative problem solving process, the different mean score between pre and post test of the experimental group was higher than which of the control group at .01 level of significance.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ประถมศึกษา

ถาามือร่อนินิต ศศิวิศห์ สุวิภาภานนท์

สาขาวิชา ประถมศึกษา

ถาามือร่อนินิต ศาสตราจารย์ที่ปรึกษา ด.ช. มีอยู่

ปีการศึกษา 2540

ถาามือร่อนินิต ศาสตราจารย์ที่ปรึกษารวม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของ
รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน อ่อนน้อม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้
คำแนะนำ ช่วยเหลือตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่และความเข้าใจ
อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ทศนา แหมมณี
ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.จิระพันธุ์ พูลพัฒน์
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาตรวจสอบ แนะนำเพื่อแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้อง
และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้ให้การสนับสนุนการทำวิจัยครั้งนี้ด้วยการให้
ทุนอุดหนุนการวิจัยบางส่วนไว้ ณ ที่นี้ด้วย

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณะผู้บริหารโรงเรียนศรีวิกรม์ และโรงเรียน
อุดมศึกษา ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือแก่ผู้วิจัยในการทดลองใช้เครื่องมือ และการ
เก็บข้อมูลเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ครอบครัว และอาจารย์ทุกท่านที่ให้
ความกรุณาในการให้คำปรึกษา และคำแนะนำด้วยความห่วงใยมาโดยตลอด ขอ
ขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ และน้อง ๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจและความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ
อย่างเต็มที่แก่ผู้วิจัย

คุณค่าและประโยชน์อันจะเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็น
เครื่องบูชาพระคุณของคุณพ่อคุณแม่ที่ให้ชีวิต ให้โอกาสและการสนับสนุนการศึกษา
มาโดยตลอด และครูบาอาจารย์ทั้งหลายที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้และอบรมสั่งสอน
ศิษย์ตลอดมา

นางสาวศศิวิทย์ สริกขานนท์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
สมมติฐานของการวิจัย.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	12
ความจำกัดของการวิจัย.....	12
ข้อตกลงเบื้องต้นในการทำวิจัย.....	13
วิธีดำเนินการวิจัย.....	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	15
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	16
ความสามารถในการแก้ปัญหาที่หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).....	16
ความสัมพันธ์ของความสามารถในการแก้ปัญหาที่ ความคิดสร้างสรรค์.....	20
กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์.....	30
การวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์.....	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	51
ประชากรและตัวอย่างประชากร.....	51

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
แผนการสอนในการวิจัย.....	53
เครื่องมือในการวิจัย.....	61
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	65
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	72
รายการอ้างอิง.....	88
ภาคผนวก.....	97
ภาคผนวก ก แผนการสอนแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ แผนการสอนปกติ และแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์.....	98
ภาคผนวก ข ตัวอย่างผลงานของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้ กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของ ทอว์เรนซ์.....	158
ภาคผนวก ค สถิติและตัวอย่างการคำนวณ.....	182
ประวัติผู้เขียน.....	203

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	เปรียบเทียบกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของ Torrance , Wallas , Osborn , Anderson และ Jungs..... 34
2	ทักษะทางการคิดที่ถูกพัฒนาขึ้นด้วยกระบวนการ แก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของทอร์เรนซ์..... 38
3	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของ ระดับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ของกลุ่มทดลองและกลุ่มตัวอย่าง ก่อนการทดลอง..... 52
4	เนื้อหาและจุดประสงค์จำแนกตามขั้นตอนของ กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ตามแผนการสอน ของกลุ่มทดลอง..... 54
5	เนื้อหาและจุดประสงค์จำแนกตามแผนการสอนของกลุ่มควบคุม..... 57
6	สรุปรายละเอียดการตรวจสอบความสามารถในการแก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์แต่ละเรื่องตามเกณฑ์..... 64
7	ผลต่างของคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..... 67
8	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถ ในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลอง..... 69
9	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถ ในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มควบคุม..... 70

สารบัญตาราง (ต่อ)

บทที่		หน้า
10	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนน ความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ที่เพิ่มขึ้นของกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุม.....	71
11	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนภาษาไทย ของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง.....	83
12	คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในชั้นของการทดลองใช้เครื่องมือ.....	184
13	ระดับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียน กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง.....	187
14	คะแนนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง.....	191
15	ผลต่างของคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	195

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของทอร์เรนซ์.....	32
2	กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ ทอร์เรนซ์ที่พัฒนาขึ้น.....	35
3	การพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์.....	43
4	เปรียบเทียบวิธีและกระบวนการแก้ปัญหาของกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม.....	79

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย